EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.9.30.
COM(2020) 603 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A strukturálisreform-támogató program félidős értékelése

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A strukturálisreform-támogató program félidős értékelése

BEVEZETÉS

Növekedésösztönző reformok nélkül a gazdaságok stagnálnak és hanyatlanak. A jól megtervezett reformok végrehajtása segíti a termelékenység fokozását, a konvergencia felgyorsítását, a gazdaság rezilienciájának megerősítését és az olyan közszolgáltatások javítását, mint az igazságszolgáltatás, az egészségügy és az oktatás. A **strukturálisreform-támogató program** (a továbbiakban: a program) a nemzeti hatóságok számára biztosított megfelelő szakértelemmel segíti az uniós tagállamokat a növekedésösztönző reformok kidolgozásában és végrehajtásában. A támogatás megvalósulhat például stratégiai és jogi tanácsadás, tanulmányok, képzések és helyszíni szakértői látogatások formájában. Ezeket nemzetközi szervezetek, közjogi szervek, tanácsadó irodák vagy az Európai Bizottság munkatársai nyújthatják. **A 2017–2020 közötti időszakban 222,8 millió EUR költségvetéssel** rendelkező programot a Strukturálisreform-támogató Főigazgatóság (DG REFORM) irányítja.

A strukturálisreform-támogató programról szóló rendelettel[1] összhangban a programot **félidős értékelésnek** vetették alá. A cél egyfelől a program eddigi teljesítményének vizsgálata volt öt értékelési kritérium (relevancia, eredményesség, hatékonyság, koherencia és uniós hozzáadott érték) alapján, másfelől a lehetséges jövőbeli fejlesztésekhez felhasználható tanulságok levonása. A Bizottság munkatársai ebben a jelentésben ismertetik és mérlegelik az értékelés megállapításait.

MÓDSZER

A félidős értékelés a program 2017. és 2018. évi költségvetési ciklusára, a 2016. évi előkészítő intézkedésre[2], továbbá azon projektekre terjedt ki, amelyeket a program költségvetésébe Görögország és Bulgária által 2018-ban önkéntesen átcsoportosított kiegészítő forrásokból[3] finanszíroztak. Az értékelés céljából egy független külső vállalkozó

[1] Az (EU) 2018/1671 rendelettel (HL L 284., 2018.11.12., 3. o.) módosított (EU) 2017/825 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 129., 2017.5.19., 1. o.) 16. cikke.

[2] Európai Bizottság (2017), Brüsszel, „A gazdasági reformok végrehajtását támogató kapacitásépítés és intézményfejlesztés” előkészítő intézkedésre vonatkozó finanszírozási határozat elfogadásáról szóló C (2016) 4011 bizottsági határozat módosításáról szóló, 2017. január 26-i C (2017) 304 final bizottsági határozat melléklete.

[3] A strukturálisreform-támogató programról szóló rendelet 11. cikke alapján a tagállamok önkéntes hozzájárulásként – saját felhasználásra – forrásokat csoportosíthatnak át az európai strukturális és beruházási alapokból a strukturálisreform-támogató programba.

értékelő tanulmányt készített[4]. A tanulmány elkészítése 2018 novemberétől kezdődően 12 hónapig tartott. **Az értékelés során 24 tagállamban összesen több mint 300 technikai támogatási projektet vizsgáltak meg**, különböző adatgyűjtési módszereket alkalmazva. A felhasznált módszerek közé tartoztak a másodelemzések, a DG REFORM által a program irányítására használt bizottsági belső informatikai rendszerből származó adatok elemzései, az érdekelt felekkel folytatott célzott interjúk, a célzott online konzultáció és az esettanulmányok. A Bizottság nyilvános konzultációt is folytatott, hogy összegyűjtse a nyilvánosság, a vállalkozások, a szakmai szövetségek és az érdekcsoportok véleményét.

A Bizottság az összegyűjtött bizonyítékok minőségét kielégítőnek tartja. Az értékelés során tett megállapítások érvényét azonban csökkenti, hogy a programot nem sokkal az értékelés előtt hozták létre, és így számos technikai támogatási projekt még folyamatban volt. A jelentésben felvázolt következtetések és tanulságok ezért még nem véglegesek, hiszen a program végrehajtásának folytatásával módosulhatnak.

A PROGRAM VÉGREHAJTÁSA

A program 2017. és 2018. évi költségvetése 53 millió EUR volt[5]. A 2017. évi költségvetési ciklusban a benyújtott 271 kérelemből 16 tagállam 159 kérelmét választották ki finanszírozásra. A 2018. évi költségvetési ciklusban a benyújtott 444 kérelemből 24 tagállam 146 kérelmét választották ki finanszírozásra. Mindkét költségvetési ciklusban **a kiválasztott technikai támogatási kérelmek több mint fele a gazdasági kormányzási folyamatokkal összefüggésben azonosított feldatok végrehajtásához kapcsolódott**, különös tekintettel az európai szemeszter országspecifikus ajánlásainak végrehajtására.

A 2017. és 2018. évi költségvetési ciklus keretében értékelt projektek több mint felét hét tagállamban (Románia, Horvátország, Málta, Ciprus, Litvánia, Szlovénia és Lengyelország) hajtották végre. Az értékelt 2017. és 2018. évi projektek jóváhagyott költségvetése a növekedésre és az üzleti környezetre (13,5 millió EUR), a munkaerőpiacra, az oktatásra, az egészségügyre és a szociális szolgáltatásokra (11,4 millió EUR), az adóigazgatásra és az államháztartási gazdálkodásra (9,1 millió EUR), a pénzügyi szektorra és a finanszírozáshoz való hozzáférésre (7 millió EUR), valamint a kormányzásra és a közigazgatásra (6,8 millió EUR) terjedt ki. Az értékelt projektek megvalósításában technikai támogatóként leginkább nemzetközi szervezetek (37 %), magánvállalkozások (22 %) és kormányzati szervek (8 %) vettek részt. **A félidős értékelés idején a projektek 22 %-a fejeződött be.**

[4] Ernst & Young (2020), „Mid-term Evaluation of the Structural Reform Support Programme (SRSP) 2017-2020” (A strukturálisreform-támogató program 2017–2020-as időszakra vonatkozó félidős értékelése), elérhető a következő címen: https://data.europa.eu/doi/10.2887/656262. A vezetői összefoglalók a következő címen érhetők el: https://data.europa.eu/doi/10.2887/584399 (angolul), https://data.europa.eu/doi/10.2887/244815 (franciául) és https://data.europa.eu/doi/10.2887/530192 (németül).

[5] 2017: 22,5 millió EUR, 2018: 30,5 millió EUR.

FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSOK

A program **relevanciáját** illetően az értékelés megállapítja, hogy a program nagymértékben kielégíti a tagállamok igényeit. A megkérdezett érdekelt felek szerint a program megfelelő eszköz arra, hogy technikai támogatást nyújtson a tagállamok növekedésfenntartó reformjainak kidolgozásához és végrehajtásához. Úgy vélik, hogy a tagállamok a program révén jelentősen növelhetik folyamataik és módszereik hatékonyságát. A tagállamok továbbá különösen nagyra értékelték a nagy fokú rugalmasságot, a Bizottság által irányított szerződéskötési és végrehajtási eljárások egyszerűségét, valamint a társfinanszírozási követelmények hiányát. Ugyanakkor a megállapítások alapján továbbra is szükség van a reformok technikai támogatására. Ezt az is bizonyítja, hogy a tagállamok technikai segítségnyújtás iránti igénye évről évre nő.

Ami a program **eredményességét** illeti, a megállapítások szerint a program keretében finanszírozott projektek általában jól megtervezettek, és figyelembe veszik a támogatást kérő kedvezményezett hatóságok szükségleteit és sajátosságait. Figyelembe veszik a releváns társadalmi-gazdasági hatásokat is, a tervezett intézkedések pedig többnyire megvalósíthatók, reális határidőkkel. Ezenkívül a megállapítások alapján a program jó úton halad célkitűzéseinek megvalósítása felé. A technikai támogatási projektek többsége valószínűleg eléri, vagy már el is érte kitűzött céljait. Egyes bizonyítékok ugyanakkor arra utalnak, hogy a kedvezményezett hatóságok politikai struktúrájának megváltozása és az érdekelt felek közötti együttműködés hiánya jelentősen akadályozhatja a projektcélok elérését. A program hatásának átfogó értékelésére később kerül sor.

Az értékelés megállapításai szerint a program irányítása **hatékony**. A Bizottság jelenlegi belső informatikai rendszere lényegében megfelelő nyomonkövetési eszköznek bizonyult, bár az értékelés idején helyenként még javításra szorult. Ezenkívül a Bizottság minden megkérdezett szervezeti egysége arról számolt be, hogy a DG REFORM-mal folytatott együttműködés hatékony volt. A költséghatékonyság tekintetében az értékelés megállapította, hogy az elért eredmények arányosak az elkülönített költségvetéssel. Az elemzési korlátok figyelembevételével a program keretében finanszírozott intézkedések mindeddig költséghatékonynak tekinthetők. Végül a bizonyítékok azt mutatják, hogy a program igénybevételi aránya megfelel a program szerinti projektciklus kétéves időtartamának. Ezért megállapítható, hogy a program költségvetésének végrehajtása időhatékony. A megállapítások szerint ugyanakkor fontolóra lehetne venni a nemzeti szintű technikai támogatás nyomon követésére vonatkozó közös szabványok bevezetését. További figyelmet lehetne fordítani a szerződéskötési eljárások késedelmeivel járó kisebb kockázatokra.

A program **koherenciáját** illetően az elemzés azt mutatja, hogy a program beavatkozási logikájának különböző elemei szervesen kapcsolódnak egymáshoz. A program jól beépült a gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének Bizottság által irányított keretébe is. A bizonyítékok alapján a DG REFORM megfelelő technikai támogatási koordinációs mechanizmust hozott létre. Ez a koordinációs mechanizmus lehetővé teszi a lehetséges szinergiák időben történő azonosítását, és segít elkerülni a más uniós alapokból és programokból már finanszírozott tevékenységek kettős finanszírozását. A Bizottság más

szervezeti egységeivel folytatott interjúk megerősítették, hogy a program és más programok kiegészítő jellege nagyrészt biztosított. A Bizottság egyes főigazgatóságai ugyanakkor kiemelték, hogy a program keretében nyújtott támogatás nem igazodik a főigazgatóságok programozási időszakához, ami megnehezíti más, kapcsolódó célkitűzésekkel rendelkező uniós programok végrehajtását. A megállapításokból az is kiderül, hogy a tagállamoknak fokozniuk kellene a kettős finanszírozás azonosítását célzó mélyrehatóbb ellenőrzéseket.

Az értékelés végül kiemeli a program egyértelmű **uniós hozzáadott értékét**. A program keretében nyújtott technikai támogatás azon reformkihívásokra irányul, amelyeket a tagállamok nemzeti szinten nem tudnak kezelni, így azokhoz a kapacitás- vagy tudásbeli korlátok miatt uniós szintű támogatást kell kérniük. A technikai támogatási projektek emellett igen gyakran platformot biztosítanak a bevált gyakorlatok és a levont tanulságok tagállamok közötti megosztásához is. Az uniós hozzáadott érték tekintetében ezen alapvető jellemzők teljesítése elvárás volt a programmal szemben. A szinergiák optimalizálása és a megoldások megosztása érdekében azonban tovább lehetne javítani a különböző tagállamok kedvezményezett hatóságai közötti információcserét.

KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a félidős értékelés megállapításai kielégítőek és a program végrehajtásának szintjével arányosak. A félidős értékelés eredményei alapján **a Bizottság úgy véli, hogy a strukturálisreform-támogató program jó úton halad a meghatározott célkitűzések megvalósítása felé, és potenciálisan kibővíthető.** A fentiekben vázolt tanulságokat kellő mértékben figyelembe fogják venni. A Bizottság ugyanakkor elismeri, hogy jelenleg nem lehet végleges következtetéseket levonni a program teljesítményéről, mivel a félidős értékelésre a program végrehajtásának korai szakaszában került sor. A Bizottság ezért a program hatását az utólagos értékelés részeként fogja vizsgálni.